

HØJESTERETS DOM

afsagt onsdag den 16. december 2015

Sag 190/2015

(2. afdeling)

Anklagemyndigheden

mod

T

(advokat Anders Skaaning Mathiesen, beskikket)

I tidligere instanser er afsagt dom af Retten i Næstved den 18. juni 2014 og af Østre Landsrets 18. afdeling den 28. april 2015.

I pådømmelsen har deltaget fem dommere: Jytte Scharling, Thomas Rørdam, Jon Stokholm, Poul Dahl Jensen og Jens Kruse Mikkelsen.

Påstande

Dommen er anket af T med påstand om formildelse.

Anklagemyndigheden har påstået stadfæstelse af landsrettens dom.

Anbringender

T har navnlig anført, at han i sagens forhold 1 og 3 ikke bør idømmes en straf af betinget fængsel i 20 dage, men en bøde svarende til to gange en måneds nettoløn, det vil i det foreliggende tilfælde sige en bøde på 6.000 kr. Der er ikke holdepunkter i forarbejderne til færdselslovens § 54, stk. 1 – om kørsel efter indtagelse af bevidsthedspåvirkende stoffer – for, at to overtrædelser, der pådømmes samtidig, skal medføre frihedsstraf. Forarbejderne til lovændringen i 2011 henviser kun udtrykkeligt til, at der er tilsigtet en skærpelse i forhold til bødestørrelsen (fra en halv til en hel nettomånedsløn), og efter forarbejderne til straffebestemmelsen i lovens § 117, stk. 2, nr. 3, skal der kun idømmes frihedsstraf, hvis bøden overstiger to gange en måneds nettoløn.

Frakendelsestiden skal nedsættes til et tidsrum, der er kortere end den i landsretten idømte frakendelse på 5 år. Ved fastsættelsen af frakendelsestiden i denne sag bør der således lægges vægt på, at der er tale om to kørsler med kun ca. 1 times mellemrum, at der alene er påvist overskridelse af bagatelgrænsen, men ikke med sikkerhed er konstateret en nedsættelse af føreevnen hos ham, og at der ikke er sket færdselsuheld i forbindelse med kørslerne.

Endelig skal bøden i sagens forhold 3 fastsættes til det halve af normalbøden på 1.500 kr. under hensyn til hans lave indtægt, således at den samlede bøde – som det er sket i byretten – fastsættes til 6.750 kr.

Anklagemyndigheden har navnlig anført, at det ved lovændringen i 2011 i det hele var lovgivers hensigt at sidestille overtrædelse af nulgrænsen i færdselslovens § 54, stk. 1, med spirituskørsel med en alkoholpromille på 1,21. Det gjaldt således i forhold til spørgsmålet om førerretsfrakendelse, ligesom det gjaldt i forhold til konfiskation og straf. Det forhold, at lovgiver ikke valgte at fastsætte en bøde på en måneds nettoløn gange 1,21 promille for den enkelte overtrædelse af nulgrænsen, skal ses i lyset af, at det ved en overtrædelse af nulgrænsen ikke er muligt – på samme måde som i forhold til spirituskørsel – at fastsætte en ensartet promillegrænse for alle stoffer. Straffen blev således af praktiske årsager fastsat til en bøde på en måneds nettoløn, og ikke fordi lovgiver var af den opfattelse, at en overtrædelse af nulgrænsen ikke skal sidestilles med spirituskørsel med en alkoholpromille på 1,21. To førstegangsovertrædelser af § 54, stk. 1, skal dermed sidestilles med to spirituskørsler med en samlet alkoholpromille på 2,42, hvilket efter sædvanlig praksis udløser en betinget dom på 20 dages fængsel. Der skal herudover idømmes en tillægsbøde svarende til en måneds nettoløn.

For en enkelt overtrædelse af § 54, stk. 1, skal der efter forarbejderne til bestemmelsen ske ubetinget frakendelse af førerretten for et tidsrum af mindst 3 år. Frakendelsestiden ved flere overtrædelser til samtidig pådømmelse skal fastsættes efter en konkret vurdering og efter princippet om modereret kumulation i straffelovens § 88, og kan passende fastsættes til 5 år.

På grund af Ts forstraffe for overtrædelse af straffelovens § 119, stk. 1, og § 121 bør der ikke ske nedsættelse til halvdelen på grund af lav indtægt af normalbøden på 1.500 kr. for overtrædelse af ordensbekendtgørelsens § 3, stk. 1.

Supplerende sagsfremstilling

T er tidligere straffet, herunder ved Retten i Glostrups dom af 25. september 2009 for overtrædelse af bl.a. straffelovens § 119, stk.1, og § 121 og ved Retten i Glostrups dom af 15. december 2010 for overtrædelse af bl.a. straffelovens § 119, stk. 1.

Supplerende om retsgrundlaget

Færdselslovens § 117 bestemmer bl.a.:

”§ 117. Spirituskørsel og overtrædelse af § 54, stk. 1 eller 2, med motorkøretøj, stor knallert, traktor eller motorredskab straffes med bøde, jf. dog stk. 2.
Stk. 2. Straffen efter stk. 1 kan stige til fængsel indtil 1 år og 6 måneder, hvis
1)-2)
3) føreren findes skyldig i flere tilfælde af spirituskørsel eller overtrædelse af § 54, stk. 1 eller 2,
...”

Af de specielle bemærkninger til bestemmelsen i § 117, stk. 2, nr. 3, der dengang fandtes i stk. 2, nr. 2, og som kun vedrørte spørgsmålet om frihedsstraf for flere tilfælde af spirituskørsel, fremgår bl.a. (jf. Folketingstidende 2004-05, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 7, s. 180):

”Efter den foreslåede § 117, stk. 2, nr. 2, kan straffen stige til fængsel indtil 1 år og 6 måneder, når føreren findes skyldig i flere tilfælde af spirituskørsel. Bestemmelsen svarer (ud over ændringen i strafferammen) til den tidligere regel i § 117, stk. 2, nr. 2. Som konsekvens af det forhøjede bødeniveau for førstegangsspirituskørsel med en promille under 2,01, jf. lovforslagets forslag til § 117 b, stk. 1, tilsigtes dog en ændring af udmålingspraksis. Dette er begrundet i, at forslaget om at forhøje bødeniveauet til en netto månedsløn ganget med alkoholpromillen, jf. lovforslagets § 1, nr. 12, nedenfor, vil betyde, at en fuldstændig sammenlægning af bøder fastsat efter § 117, stk. 1, ofte vil kunne medføre en så høj bøde, at det må forudses, at den pågældende ikke vil være i stand til at betale den.

En bøde skal derfor efter forslaget som udgangspunkt ikke kunne overstige *to gange en måneds nettoløn*. I tilfælde, hvor fuldstændig kumulation ville føre til en bøde på over dette niveau foreslås det, at der i stedet fastsættes en frihedsstraf. Herved undgås den situation, at der ydes den pågældende ”rabat”, fordi den fulde bøde ikke udmåles. Frihedsstraffen forudsættes fastsat til 20 dages fængsel, hvis den samlede promille for de kørsler, der foreligger til samtidig pådømmelse, er mellem 2,01 og 3,00, 30 dages fængsel hvis den samlede promille er mellem 3,01 og 4,01 osv.”

Nulgrænsen for euforiserende stoffer blev indsat i færdselslovens § 54, stk. 1, ved lov nr. 524 af 6. juni 2007, og ved samme lejlighed fik § 117, stk. 2, nr. 3, sin nuværende ordlyd. Af de

specielle bemærkninger til sidstnævnte bestemmelse fremgår bl.a. (jf. Folketingstidende 2006-07, tillæg A, lovforslag nr. L 180, s. 6547):

”Til nr. 10 (færdselslovens § 117)

Det foreslås, at strafferammerne for overtrædelse af den foreslåede nulgrænse og føreevnekriteriet i færdselslovens § 54 så vidt muligt kommer til at svare til strafferammerne for spirituskørsel...

Udgangspunktet for straf for overtrædelse af føreevnekriteriet og den foreslåede nulgrænse bliver herefter bøde, ligesom det er tilfældet for spirituskørsel. Straffen skal kunne stige til fængsel, når de forhold, der er omfattet af de gældende bestemmelser i færdselslovens § 117, stk. 2, nr. 1-7, foreligger.”

Højesterets begrundelse og resultat

Straffen for overtrædelse af færdselslovens § 54, stk. 1

T er fundet skyldig i to overtrædelser af færdselslovens § 54, stk. 1, begået ved to forskellige kørsler med ca. 1 times mellemrum. Spørgsmålet er, om straffen for disse to overtrædelser skal fastsættes til en bøde efter færdselslovens § 117, stk. 1, eller til en frihedsstraf efter bestemmelsen i § 117, stk. 2, nr. 3, hvorefter straffen kan stige til fængsel indtil 1 år og 6 måneder, hvis føreren findes skyldig i flere tilfælde af overtrædelse af § 54, stk. 1.

Efter forarbejderne til ændringen i 2011 af færdselslovens § 54, stk. 1, bør overtrædelse af nulgrænsen som udgangspunkt sidestilles med de grader af spirituskørsel, som medfører ubetinget frakendelse af førerretten, dvs. spirituskørsel med en alkoholpromille på over 1,20. I forarbejderne nævnes udtrykkeligt, at frakendelsen efter lovændringen i overensstemmelse hermed skal ske for et tidsrum af mindst 3 år, men at det ikke er praktisk muligt at fastsætte bøden på samme måde som for spirituskørsel (promillen ganget med en måneds nettoløn), hvorfor der foreslås en tilnærmelse af bødestrafen, således at den forhøjes fra en halv til en hel måneds nettoløn. Efter forarbejderne til færdselslovens § 117, stk. 2, nr. 3, skal der som udgangspunkt idømmes en frihedsstraf, hvis bøden overstiger to gange en måneds nettoløn, jf. Folketingstidende 2004-05, 2. samling, tillæg A, lovforslag nr. L 7, s. 180. Grænsen mellem bødestraf og frihedsstraf er ikke omtalt i forarbejderne til ændringen af § 54, stk. 1, i 2011, hvor bødestrafen som nævnt blev skærpet.

Højesteret finder på denne baggrund og efter bestemmelsen om absolut kumulation af bødestrafte i færdselslovens § 118 a, stk. 2, at der skal udmåles en bødestraf svarende til to måneders nettoløn for to overtrædelser af færdselslovens § 54, stk. 1, der pådømmes samtidig.

Efter oplysningerne om Ts indtægtsforhold fastsættes straffen i sagens forhold 1 og 3 derfor efter færdselslovens § 117, stk. 1, til en bøde på 6.000 kr.

Frakendelsestiden

Efter forarbejderne til færdselslovens § 54, stk. 1, er det forudsat, at der sker ubetinget frakendelse af førerretten for et tidsrum af mindst 3 år ved overtrædelse af bestemmelsen. Frakendelsestiden ved to overtrædelser til samtidig pådømmelse skal fastsættes efter en konkret vurdering og efter princippet om modereret kumulation i straffelovens § 88. Højesteret tiltræder, at frakendelsestiden af landsretten er fastsat til 5 år.

Straffen for overtrædelse af ordensbekendtgørelsens § 3, stk. 1

Højesteret finder ikke grundlag for at fravige det sædvanlige udgangspunkt, hvorefter bødestrafte for overtrædelse af ordensbekendtgørelsen nedsættes til det halve for personer med særlig lav indtægt. Straffen i sagens forhold 2 fastsættes derfor efter oplysningerne om Ts indtægtsforhold til en bøde på 750 kr., der sammenlægges med bøden i forhold 1 og 3, jf. færdselslovens § 118 a, stk. 2, til en bøde på i alt 6.750 kr.

Konklusion

Herefter stadfæster Højesteret byrettens dom med den ændring, at frakendelsestiden fastsættes til 5 år.

Thi kendes for ret:

Byrettens dom stadfæstes med den ændring, at frakendelsestiden fastsættes til 5 år fra den 14. februar 2014.

Statskassen skal betale sagens omkostninger for landsret og Højesteret.